

Растителнозащитни практики при зеленчуковите култури през юли

Автор(и): проф. д-р Стойка Машева, ИЗК "Марица" Пловдив; доц. д-р Винелина Янкова, ИЗК "Марица" в Пловдив

Дата: 03.07.2023 Брой: 7/2023

Провеждат се последните беритби на домати и краставици в култивационните съоръжения. Посевите се третират с продукти за растителна защита (ПРЗ) само при крайна необходимост с пестициди с кратки карантинни срокове и спазване на карантината при беритбите. Към края на месеца площите се почистват от растителни остатъци и се подготвят за следващата вегетация. В участъци, в които е установено нападение от галови нематоди, растенията се повдигат с вила и корените се събират внимателно в торби, за да се намали плътността и ограничи разпространението им.

В клетките, където ще се провежда обеззаразяване чрез соларизация, освобождаването им може да се проведе 1-2 седмици по-рано, за да се използват дните с по-високи температури. За целта площите се почистват добре, изорават се и се обработват до градинско състояние. Поливат се до достигане на 70% ППВ, покриват се плътно с тъмно или прозрачно фолио и се оставят така в продължение на 50 - 60 дни. Преди това се затварят проветрителите и вратите, за да се постигне по-висока температура. Това обеззаразяване има ефект срещу причинителите на болести, нематоди, неприятели и плевели, намиращи се в почвата.

За обеззаразяване с химични фумиганти (базамид гранулат, немасол и др.) най-подходящи са дните през септември/октомври. Затова такива площи могат да се освободят и малко по-късно.

Площите, на които ще се засаждат втори култури, се почистват добре. Ако е необходимо се провежда фумигация с калиев перманганат и сяра, или с формалин, за унищожаване на спорите на патогени, полепнали по конструкциите или останали върху почвената повърхност. Такава фумигация може да се проведе и преди изкубването и изнасянето на растителните остатъци от старата култура. Следва обработване на почвата и привеждането ѝ в градинско състояние и последващо профилиране за засаждане на новите култури.

В разсадните отделения продължават грижите за разсадите за предкултурите. На открито все още се отглеждат разсади от зелеви култури за късно производство. Започва масово прибиране на продукцията от полското производство на зеленчуците. Едновременно с това се следи за „критични

периоди” за поява на картофена мана, на листни петна и бактериози. Периодът е особено благоприятен за поява и развитие на брашнести мани, масово размножаване и силна вредоносна дейност на паяжинообразуващите акари.

Защита на растенията

При разсадите има опасност от поява на **лъжливо и истинско сечене**. Първото е резултат на големи амплитуди в температурата на въздуха и почвата през деня и през нощта, както и от неправилен поливен режим. Второто се причинява от патогени. При установяване на нападение от причинителите на сечене, болните растения се отстраняват, а петната под тях се „изгарят” чрез поливане с 3%-ов разтвор на син камък или амониева селитра. Останалите растения се третират с регистрирани ПРЗ - Белтанол 400 г/дка.

При наличие на благоприятни условия (критични периоди) по домати е възможно нападение от **картофена мана** или **черни листни петна (алтернариоза)**. Борбата срещу посочените болести се провежда чрез третиране с регистрирани ПРЗ:

Картофена мана по домати – Азака 80 мл/дка; Актикластер 300-400 мл/дка; Енервин СК 120 г/дка; Зоксис 250 СК 70-80 мл/дка; Купроксат ФЛ 0,3%; Орвего 70 мл/дка; Ревус 250 СК 50 мл/дка; Симбал флоу 50 мл/дка; Таегро 18,5-37,0 г/дка; Тейзър 250 СК 80-100 мл/дка; Фолоу 80 ВГ 200 г/дка; Фунгуран ОН 50 ВП 0,15%.

Черни листни петна по домати и пипер: – Азака 80 мл/дка; Дагонис 100 мл/дка; Зоксис 250 СК 70-80 мл/дка; Копфорс Екстра 200 г/дка; Ортива Топ СК 100 мл/дка; Прев-Голд 200-600 мл/дка; Синстар 70-80 мл/дка; Таегро 18,5-37,0 г/дка; Тейзър 250 СК 80-100 мл/дка.

При краставиците през този период проблеми създават брашнеста и кубинска мана.

Срещу **брашнеста мана** се третира с: Вивандо 20 мл/дка (0,02%); Дагонис 60 мл/дка; Домарк 10 ЕК 50 мл/дка; Зоксис 250 ЕК 70 мл/дка; Колис СК 40-50 мл/дка; Легадо 80 мл/дка; Ортива Топ СК 100 мл/дка; Сивар 80 мл/дка; Соната СК 500-1000 мл/дка; Таегро 18,5-37,0 г/дка; Топаз 100 ЕК – 35-50 мл/дка; Трунфо 80 мл/дка; Фитосев 200 мл/дка; Фонтелис СК 240 мл/дка.

Срещу **кубинска мана** (при тиквовите) се третира през 7-10 дни с разрешени ПРЗ: Голбекс ВП 250 г/дка; Енервин СК 120 г/дка; Зоксис 250 СК 70-80 мл/дка; Инфинито СК 120-160 мл/дка; Корсейт 60 ВГ 20-30 г/дка; Прев-Голд 160-600 мл/дка; Таегро 18,5-37,0 г/дка. Да се пръска предимно долната повърхност на листата.

През този период често се наблюдава **антракноза** по дините и пъпешите. При поява се третира с: Бордо микс 20 ВП 375-500 г/дка; Косайд 2000 ВГ 100-155 г/дка; Цидели топ 100 мл/дка.

Юли е месецът през който появяват и първите болни растения от **маната по пипера** *Phytophthora capsici*. Тя може да бъде провокирана от неравни терени с ниски заливни места, на които се задържа поливната вода, или при интензивни валежи. Затова площите за пипера трябва да бъдат добре

подравнени. За препоръчване е да се избягва гравитачното поливане и дъждуване на посевите, а да се залага на капково напояване. При поява на първите петна от болни растения те се изгарят заедно със съседните им здрави чрез поливане с 3%-ов разтвор на син камък или амониева селитра. След това се събират в торби и се унищожават извън посева. Останалите здрави растения се пръскат обилно, като се облива и кореновата шийка. Регистрирани ПРЗ: Зоксис 250 СК 70-80 мл/дка; Таедро 18,5-37 г/дка; Тейзър 250 СК 80-100 мл/дка. Корсейт 60 ВГ 40 г/дка не е регистриран, но може успешно да се използва срещу това заболяване.

При продължително засушаване или валежи под нормата се създават условия за нападение от брашнеста мана и по други зеленчукови култури – пипер, патладжан.

За борба с **брашнеста мана** по пипер и патладжан са регистрирани: Вивандо 30 мл/дка; Дагонис 60 мл/дка; Козавет ДФ 500 г/дка; Ортива Топ СК 100 мл/дка; Соната СК 500-1000 мл/дка; Таедро 18,5-37,0 г/дка; Тейзър 250 СК 80-100 мл/дка; Топаз 100 ЕК – 35-50 мл/дка; Фитосев 200 мл/дка.

Брашнеста мана (*Erysiphe umbelliferarum*) често напада морковите. При тях проблеми създава и **листния пригор**, причинен от *Cercospora carotae*. Срещу **брашнеста мана** са регистрирани: Зоксис 250 СК 80-100 мл/дка; Кумулус 600 г/дка; Лимоцид 240 мл/дка; Ортива Топ СК 100 мл/дка; Сигнум 60 г/дка;

Срещу **листен пригор** е регистриран Бордо Микс 20 ВП 375-500 г/дка;

По праз се появява **ръжда**, срещу която се пръска със Зоксис 250 СК 80-100 мл/дка; Ортива Топ СК 100 мл/дка.

При наличие на подходящи условия по зелените се развива **мана**. Особено чувствителни са разсадите. Срещу нея се третира с Бордо микс 20ВП 375-500 г/дка или с Инфинито СК 160 мл/дка.

Продължава все още летежа на **цикадата *Hyaletes obsoletus***, която е преносител на микоплазмата, причиняваща столбур по някои зеленчукови култури. Това е предпоставка за нови заразявания и повишаване броя на заболялите от него растения пипер, патладжан, домати, целина и др. За борба с преносителя се третира с: Моспилан 20 СП 25 г/дка; Метеор 60-70 мл/дка.

От останалите неприятели по-силна е вредната дейност на **паяжино-образуващите акари**, които вредят по домати, пипер, патладжан, домати, тиковови, праз, бамя, целина, магданоз и др. Борбата срещу тях се провежда чрез третиране със следните ПРЗ: Аполо 50 СК 30-40 мл/дка; Бермектин 50-100 мл/дка; Бутик 30-100 мл/дка; Валмек 15-100 мл/дка; Вертимек 018 ЕК 60 мл/дка; Волиам Тарго 063 СК 80 мл/дка; Зуум 11 СК 12,55-50 мл/дка; Реквиет Прайм 500-1000 мл/дка; Лаота 15-100 мл/дка; Натуралис 100-200 мл/дка; Ним Азал Т/С 0,3%; Нисоран 10 ВП 75 г/дка; Флипер 1-2 л/дка; Ширудо 15 г/дка.

Продължава вредната дейност на **трипсовете**, преносители на вирусната болест бронзовост по домати, пипер и др. При установено нападение може да се третира с: Азатин ЕК 100-150 мл/дка; Дикарзол 10 СП 556 г/дка; Екзалт 200-240 мл/дка; Лимоцид 400-800 мл/дка; Ниимик Тен 390 мл/дка; Ойкос 100-150 мл/дка; Реквиет Прайм 500-1000 мл/дка; Синеис 480 СК – 10-37,5 мл/дка; Натуралис 100-150 мл/дка.

Очакват се повреди от **доматения миниращ** молец на полето. Могат да се проведат третирания с някои от следните продукти за растителна защита: Алверде 240 СК 100 мл/дка; Алтакор 35 ВГ 8-12 г/дка; Амплиго 150 ЗК 40 мл/дка; Афърм 095 СГ 150 г/дка; Волиам Тарго 063 СК 80 мл/дка; Веримарк TM 200 СК – 37, 5-50 мл/дка; Делмур – 50 мл/дка; Екзалт 200-240 мл/дка; Кораген 20 СК 14-20 мл/дка; Ним Азал Т/С 0,3%; Ниимик Тен 390 мл/дка; Ойкос 150 мл/дка; Рапакс СБС 100-200 мл/дка; Синеис 480 СК 10-25 мл/дка.

Памуковата нощенка е типични полифаг. Вреди при редица зеленчукови култури: домати, пипер, фасул, грах, дини, пъпеши, патладжан, бамя, краставици и др. През този период могат да се наблюдават повреди от второ поколение. Срещу гъсениците може да се третира с някои от следните продукти за растителна защита: Амплиго 15 ЗК 0,04 л/дка; Алтакор 35 ВГ 8-12 г/дка; Афърм 095 СГ 150 г/дка; Екзалт 200-240 мл/дка; Волиам Тарго 063 СК 80 мл/дка; Веримарк TM 200 СК – 37, 5-50 мл/дка; Делмур – 50 мл/дка; Скато 30 – 50 мл/дка; Кораген 20 СК/Волиам 14-20 мл/дка; Хеликовекс 20 мл/дка; Дипел ДФ 100 г/дка; Рапакс 100-200 мл/дка; Ойкос 150 мл/дка; Ниимик Тен 390 мл/дка.

Посевите от домати, патладжан и картофи се обследват редовно и за поява на **колорадски бръмбар**. Срещу него се третира с: Азатин ЕК 100-150мл/дка; Амплиго 150 ЗК 0,03 л/дка; Афикар 100 ЕК 20 мл/дка; Адалам 40-80 г/дка; Аскот 40-80 г/дка; Делмур 50 мл/дка; Ефциметрин 10 ЕК 20 мл/дка; Кораген 20 СК/Волиам 5-6 мл/дка; Масан 25 мл/дка; Метеор 60-70 г/дка; Ниимик Тен 390 мл/дка; Ойкос 100-150 мл/дка; Патрол 40-80 г/дка; Синеис 480 СК 5 мл/дка; Циклон 10 ЕК 20 мл/дка; Циперфор 100 ЕК 20 мл/дка; Цитрин Макс/ Циперкил 500 ЕК/ Циперт 500 ЕК/ Поли 500 ЕК 5 мл/дка; Шерпа 100 ЕК 100 20 мл/дка; Шерпа 100 ЕВ 20 мл/дка.

При картофите могат да се наблюдават повреди в отделни райони от **картофения молец**. За контрол на неприятеля могат да се използват някои от инсектицидите: Кораген 20 СК/Волиам 5-6 мл/дка; Амплиго 15 ЗК 0,03 л/дка. Често третиранията насочени срещу колорадския бръмбар ограничават нападението от картофения молец.

Зелев молец

При зелевите разсади и вече разсаденото зеле се следи за нападение от **бялата зелева пеперуда**, **зелевия молец** и **зелевите бълхи**. За борба с **бялата зелева пеперуда** са регистрирани: Алтакор 35 ВГ 8-10 г/дка; Екзалт 200 мл/дка; Метеор 60-70 мл/дка; Цитрин Макс/Циперкил 500 ЕК/Циперт 500 ЕК/ Поли 500 ЕК 5 мл/дка; Дипел 2Х 100 г/дка. Срещу **зелевия молец** се третира с: Алтакор 35 ВГ 8-10 дка; Екзалт 200 мл/дка, а срещу **зелевите бълхи** с: Метеор 60-70 мл/дка.

При зажълтяване на бобовите **фасулевият зърнояд** започва да снася яйца по фасула. Борбата на полето е ефикасна, когато е насочена срещу бръмбарите, което налага да се пръска в точното време според зрелостта на бобовите. Може да се проведе трикратно пръскане през интервал от 7 дни с някои контактни пиретроидни средства. За контрол на този неприятел на полето няма регистрирани инсектициди.

Минираща муха по прера – борбата е ефикасна, когато е насочена срещу възрастните индивиди. Правят се 2-3 пръскания през 7-10 дни. Тъй като няма регистрирани инсектициди, може да се прилагат пиретроидни средства.

При третиране на луков и зелеви култури към пестицидните разтвори се прибавя прилепител.

Да се спазват всички изисквания за приложение (регистрирани ПРЗ, качествено пръскане, дозировки, карантинни срокове), транспортиране и съхранение на химичните средства за растителна защита. Да се съблюдават хигиенно-санитарните норми за работа с отровни вещества. Да се води дневник за третиранията, съгласно изискването на БАБХ.